

CONSILIUL PENTRU PREVENIREA ȘI ELIMINAREA DISCRIMINĂRII ȘI ASIGURAREA EGALITĂȚII

СОВЕТ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И ЛИКВИДАЦИИ ДИСКРИМИНАЦИИ И ОБЕСПЕЧЕНИЮ РАВЕНСТВА
COUNCIL ON THE PREVENTION AND ELIMINATION OF DISCRIMINATION AND ENSURING EQUALITY

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, MD-2004
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.180, bir. 405
tel.: +373 (0) 22 21-28-17

Адрес: Республика Молдова, Кишинёв, MD-2004
бул. Стефан чел Маре, 180, каб. 405
тел.: +373 (0) 22 21-28-17

DECIZIE din 20 februarie 2018 cauza nr. 144/17

Membrii Consiliului participanți la ședința de deliberare:

Ian FELDMAN – președinte
Oxana GUMENNAIA – membră
Andrei BRIGHIDIN – membru
Lucia GAVRILIȚĂ – membră

au examinat, în ședință publică, susținerile scrise și verbale ale

petiționarilor: E. G., L. E. și V. M.

poziția: Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Casei Naționale de Asigurări Sociale și

au deliberat, în ședință închisă, cu privire la următoarele.

I. **Obiectul plângerii**

Pretinsa discriminare pe criteriu de vârstă în exercitarea dreptului la reexaminarea pensiei.

II. **Admisibilitatea obiectului plângerii**

Plângerea corespunde cerințelor art. 13 din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012 și nu ridică excepțiile de inadmisibilitate prevăzute de pct. 42 din Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr.298 din 21.12.2012.

III. **Susținerile părților**

Alegațiile petiționarilor

- 3.1 Dna E. G. s-a pensionat în anul 1996 și continuă să activeze până în prezent. Dl L. E. s-a pensionat în 1993 și continuă să activeze până în prezent. Dna V. M. s-a pensionat în anul 1994 și continuă să activeze până în prezent. Deși pentru întreaga perioadă de activitate după pensionare, din salariul obținut au fost reținute contribuții de asigurări sociale, petiționarii nu au dreptul la reexaminarea pensiilor și nici la valorizarea venitului lunar asigurat realizat începând cu 1 ianuarie 1999. Aceștia beneficiază doar de indexarea anuală a pensiilor la data de 1 aprilie.
- 3.2 Începând cu 1 ianuarie 2017 a intrat în vigoare Legea nr. 290 din 16.12.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin care s-au efectuat modificări semnificative ale sistemului de pensionare. Potrivit prevederilor acestei legi, persoanele care s-au pensionat începând cu 1 ianuarie 2017 vor avea dreptul la reexaminarea pensiei după cel puțin doi ani de activitate. Petiționarii consideră că aceste prevederi sunt discriminatorii pe vârstă, or persoanele cu o vârstă mai înaintată care s-au pensionat înainte de 1 ianuarie 2017 nu vor putea beneficia de dreptul la reexaminarea pensiei.
- 3.3 Petiționarii notează că prevederile art. 52¹ din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998 sunt discriminatorii, deoarece acestea conferă dreptul la valorizarea doar a venitului lunar asigurat realizat începând cu 1 ianuarie 1999 și inclus în calculul pensiilor pentru limită de vârstă și dizabilitate. Petiționarii susțin că persoanele care și-au stabilit pensia până la 1 ianuarie 1999 nu beneficiază de această valorizare.

Explicațiile Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

- 3.4 Referitor la reexaminarea pensiei, ministerul notează că acest drept a fost introdus prin amendamentele operate în sistemul public de pensii art. 33 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998. Potrivit acestora, persoanele ce continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă sunt în drept să-și reexamineze pensia nu mai des decât o dată la doi ani. Această normă se va aplica pentru beneficiarii care și-au realizat dreptul la pensie începând cu 1 ianuarie 2017.
- 3.5 De asemenea, notează că legislația actuală permite cumulul pensiei cu veniturile salariale integrale. Astfel, persoanele care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie beneficiază concomitent de ambele prestații. Ministerul menționează că, potrivit practicii internaționale, persoana care continuă să activeze după stabilirea pensiei are dreptul doar la una din opțiunile de acumulare a veniturilor: beneficiază de pensie sau de salariu, sau se aplică măsuri de impozitare a pensiilor. Astfel, persoanelor care și-au exercitat dreptul la pensie și care în același timp continuă să activeze, li se rețin contribuții de asigurări sociale din salariu, contribuind prin acest mod la bugetul asigurărilor sociale de stat și, ca rezultat, continuă să beneficieze de anumite garanții din partea sistemului de asigurări sociale în cazul survenirii altor riscuri cum ar fi: incapacitate temporară de muncă, accident de muncă.
- 3.6 Referitor la valorizarea pensiilor, ministerul menționează că necesitatea reglementării mecanismului de valorizare a fost fundamentată de formula de pensionare nebalansată la nivelul parametrilor acesteia, în vigoare până la 01.04.2017, deoarece cuantumul pensiei era calculat în mod diferit pentru perioadele de până și după anul 1999. Partea pensiei corespunzătoare perioadei de activitate de până la 1999 era calculată astfel încât salariile nominale să fie actualizate odată cu creșterea salariilor până la anul precedent anului de pensionare. Respectiv, venitul asigurat aplicat la calcularea pensiei, realizat anterior intrării în vigoare a Legii privind pensiile (înainte de 1 ianuarie 1999), este venitul asigurat (salariul), actualizat prin intermediul coeficientului individual al pensionarului, în formulele de calcul, în care venitul asigurat are semnificația $S_m \times K$, unde: **K** reprezintă coeficientul individual al pensionarului ce presupune raportul dintre suma salariului pentru oricare 60 de luni consecutive (indiferent de durata întreruperii în muncă), din ultimii 15 ani de muncă anteriori intrării în vigoare a Legii privind pensiile, și suma salariului mediu pe țară pentru aceeași perioadă; **S_m** - salariul mediu lunar pe țară, pentru anul anterior anului de pensionare, iar în cazul stabilirii pensiei în perioada de la 1 ianuarie până la 31 martie inclusiv - salariul mediu lunar pe țară din care s-au plătit contribuțiile pentru anul anterior anului precedent anului de pensionare.
- 3.7 Respectiv, partea pensiei după anul 1999 se calcula în baza mediei venitului asigurat **real** fără actualizare în baza evoluției salariilor/prețurilor în această perioadă. Neactualizarea veniturilor asigurate diminuau ratele de înlocuire, generând diferențe între pensionari. Or, introducerea actualizării bazei de contribuții din trecut reprezintă unul din elementele esențiale ale reformei sistemului de pensionare, iar după efectuarea tuturor etapelor cuantumul pensiei se vor uniformiza. Complementar, în perioada anilor 2001-2002 a fost efectuată procedura de recalculare a pensiilor, stabilite până la acea perioadă, scopul primordial fiind aducerea în concordanță a acestora cu normele Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998 (*în vigoare la acel moment*). Ulterior, în legătură cu modificările operate în Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998 (*prin Legea nr. 324-XV din 07 octombrie 2004 - scopul căreia a fost majorarea pensiilor*), începând cu 1 noiembrie 2004 au fost recalculat toate pensiile stabilite până în anul 1999. Astfel, potrivit Art. II alin (3) din Legea vizată, suma majorării obținute în urma recalculării nu poate fi mai mică de 25% din mărimea pensiei stabilite.
- 3.8 Astfel, potrivit art. 52¹ din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, venitul mediu lunar asigurat realizat începând cu 1 ianuarie 1999 și inclus în calculul pensiilor pentru limită de vârstă și al pensiilor de dizabilitate stabilite începând cu 1 aprilie 2017, se valorizează reieșind din creșterea salariului mediu pe economie în anul precedent anului

stabilirii pensiei față de anul realizării venitului asigurat, cu determinarea diferenței în mărimea pensiei. Diferența în mărimea pensiei obținute se indexează cu coeficientul cumulativ de indexare a pensiilor de la anul stabilirii pensiei până la anul valorizării venitului asigurat, stabilit de Guvern, și se adaugă la cuantumul pensiei în plată la data valorizării.

Explicațiile Casei Naționale de Asigurări Sociale

- 3.9 Potrivit prevederilor art. 33 alin. (4¹) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998, pensionarii care activează sau au activat în câmpul muncii după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă, pot solicita reexaminarea dreptului la pensie nu mai des decât o dată la 2 ani, cu condiția că pensia calculată este mai mare decât pensia aflată în plată. Totodată, conform prevederilor art. VIII alin. (3) din Legea nr. 290 din 16.12.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, dreptul la reexaminarea pensiei se aplică doar pentru pensiile stabilite începând cu 1 ianuarie 2017. Prin urmare, începând cu data de 1 februarie 2019, beneficiarii de pensie pentru limită de vârstă stabilite începând cu 1 ianuarie 2017, vor căpăta dreptul la reexaminare. CNAS, ca instituție care pune în aplicare politicile și strategiile MSMPS, va realiza aceste prevederi legale.
- 3.10 După intrarea în vigoare a Legii privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998, pensiile stabilite până la 1 ianuarie 1999 au fost supuse recalculării în scopul aducerii în corespundere cu modalitatea de calcul prevăzută de noua lege de pensionare, conform noilor formule de calcul. Modificările din 01.11.2004 la Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998, au avut ca scop anume majorarea pensiilor stabilite până la 1 ianuarie 1999, prin modificarea formulelor de calcul a pensiilor și anume în partea ce se referă la calcularea pensiei pentru anii de activitate realizați în sistemul vechi de pensionare. Totodată, întru susținerea reală a cuantumului pensiilor stabilite, prin modificările din 27.03.2003 la art. 13 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998, începând cu 1 aprilie 2003 pensiile sunt supuse anual indexării.
- 3.11 Prin Legea nr. 290 din 16.12.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998 a fost completată cu art. 52¹ care prevede valorizarea venitului mediu lunar asigurat realizat începând cu 1 ianuarie 1999 și inclus în calculul pensiilor pentru limită de vârstă și dizabilitate până la 1 aprilie 2017. Valorizarea venitului lunar asigurat pentru pensiile aflate în plată se va efectua pe etape. Astfel, de la data de 01.04.2017 au fost valorizate pensiile stabilite în anii 2001-2008, iar începând cu 01.11.2017 – pensiile stabilite în anii 2009-2011. Începând cu 1 aprilie 2018 vor fi valorizate pensiile stabilite în anii 2012-2013, iar începând cu 1 octombrie 2018 – cele stabilite în perioada 1 ianuarie 2014 – 31 martie 2017.

IV. Dreptul național și internațional relevant

- 4.1 **Constituția Republicii Moldova la art. 16 alin. (2)** prevede că toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială; **art. 47 alin. (2)** cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor; **art. 54 alin. (1)** în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului; **alin. (2)** exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției; **alin. (4)** restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

- 4.2 **Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012 la art. 1 alin. (1)** stabilește că scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar; **art. 2** oferă definiția discriminării ca fiind orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criteriile presupuse; **art. 3** stabilește că subiecți în domeniul discriminării sunt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat; **art. 4** formele grave ale discriminării sunt: **lit. a)** promovarea sau practicarea discriminării de către autoritățile publice; **art. 6** orice formă de discriminare este interzisă. Promovarea unei politici sau efectuarea unor acțiuni sau inacțiuni care încalcă egalitatea în drepturi a persoanelor trebuie să fie înlăturată de autoritățile publice competente și sancționată conform legislației; **art. 8 lit. c)** interzice orice formă de discriminare privind accesul persoanelor la servicii de protecție socială.
- 4.3 **Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998 la art. 13 alin. (1)** pensiile se indexează anual, la 1 aprilie. Coeficientul de indexare constituie creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum pentru anul precedent, determinate în modul stabilit de Guvern, indexării fiind supusă numai partea de pensii achitată din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat; **art. 33 alin. (1)** reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul: lit. c) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă; **alin. (3)** reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în condițiile prezentei legi; **alin. (4¹)** pensionarii care activează sau au activat în câmpul muncii după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă în condițiile prezentei legi pot solicita reexaminarea pensiei nu mai des decât o dată la doi ani, cu condiția că pensia calculată conform formulelor din anexe, părți integrante ale prezentei legi, este mai mare decât pensia aflată în plată; **art. 52¹ alin. (1)** venitul mediu lunar asigurat realizat începând cu 1 ianuarie 1999 și inclus în calculul pensiilor pentru limită de vârstă și al pensiei de dizabilitate, stabilite până la 1 aprilie 2017, se valorizează reieșind din creșterea salariului mediu pe economie în anul precedent anului stabilirii pensiei față de anul realizării venitului asigurat, cu determinarea diferenței în mărimea pensiei; **alin. (2)** diferența în mărimea pensiei obținute se indexează cu coeficientul cumulativ de indexare a pensiilor de la anul stabilirii pensiei până la anul valorizării venitului asigurat, stabilit de Guvern, și se adaugă la cuantumul pensiei în plată la data valorizării; **alin. (3)** valorizarea pensiei pentru limită de vârstă și a pensiei de dizabilitate stabilite până la 1 aprilie 2017 se va efectua pe etape. În anul 2017, începând cu 1 aprilie, se vor valoriza pensiile beneficiarilor de pensii stabilite în anii 2001–2008; **alin. (4)** începând cu 1 aprilie 2018 se valorizează pensiile pentru limită de vârstă și pensiile de dizabilitate stabilite în anii 2012–2013, iar începând cu 1 octombrie 2018 se valorizează pensiile pentru limită de vârstă și pensiile de dizabilitate stabilite în perioada 1 ianuarie 2014 – 31 martie 2017.
- 4.4 **Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 290 din 16.12.2016 la art. III** prevede că Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 42–44, art.247), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează: **pct. 25 art. 33 alin. (1)** se completează cu **lit. c)** având următorul cuprins: persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă; **alin. (4¹)** pensionarii care activează sau au activat în câmpul muncii după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă în condițiile prezentei legi pot solicita reexaminarea pensiei nu mai des decât o dată la doi ani, cu condiția că pensia calculată conform formulelor din anexe, părți integrante ale prezentei legi, este mai mare decât pensia aflată în plată; **art. VIII alin. (3)** punctul 25 din articolul III în partea ce ține de art. 33 alin. (1) lit. c) și alineatul (4¹) se aplică în cazul pensiilor pentru limită de vârstă stabilite începând cu 1 ianuarie 2017.

- 4.5 **Legea pentru modificarea legii nr. 156-XIV din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 324 din 07.10.2004 la Art. II alin. (1)** prevede că pensiile în plată la data intrării în vigoare a prezentei legi, calculate conform anexelor nr. 2 - 5 la Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, se recalculează conform prevederilor art. I din prezenta lege.
- 4.6 **Carta socială europeană (revizuită) ratificată de Republica Moldova la 8 noiembrie 2001 la art. 12 pct. 1** prevede că în vederea exercitării efective a dreptului la securitate socială, părțile se angajează să stabilească sau să mențină un regim de securitate socială; **pct. 3** să depună eforturi pentru a aduce treptat regimul de securitate socială la un nivel mai ridicat.
- 4.7 **Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale ratificat de Republica Moldova 26.04.1993 la art. 2 pct. 2** Statele părți la prezentul Pact se angajează să garanteze că drepturile enunțate în el vor fi exercitate fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau orice altă împrejurare; **art. 9** prevede că Statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul pe care îl are orice persoană la securitate socială, inclusiv asigurări sociale.
- 4.8 **Deciziile de inadmisibilitate nr. 112g/17 și nr. 89g/17 ale Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a Art. VIII alin. (3) din Legea nr. 290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative din 27 iunie 2017 și din 06 septembrie 2017** unde Curtea a statuat că prevederile legislative care oferă dreptul la reexaminare a pensiei doar persoanelor care s-au pensionat începând cu 1 ianuarie 2017 sunt constituționale, or anterior adoptării acestei legi nu era prevăzut un asemenea drept de reexaminare a pensiei, astfel nu se poate susține că persoanele pensionate până la această dată și care au continuat să activeze în câmpul muncii au avut o „speranță legitimă” de a obține un bun. Totodată, nu se încalcă nici prevederile art. 16 din Constituție or, până la 1 ianuarie 2017, nimeni nu a beneficiat de dreptul la reexaminarea pensiei.

V. În concluzie, Consiliul reține următoarele

- 5.1 Analizând materialele dosarului, Consiliul reține spre examinare două situații, și anume:
- (i) pretinsa discriminare în exercitarea dreptului la reexaminarea pensiei;
 - (ii) pretinsa discriminare în procesul de valorizare a pensiilor.
- 5.2 Consiliul stabilește că situațiile supuse examinării relevă în mod direct din dispozițiile legislației în vigoare. Astfel, în conformitate cu prevederilor art. 12 alin. (1) lit. a) Consiliul va examina corespunderea legislației în vigoare cu standardele privind nediscriminarea.
- (i) Referitor la discriminarea în exercitarea dreptului la reexaminarea pensiei***
- 5.3 Consiliul, examinând prevederile art. 33 alin. (4¹) din Legea cu privire la sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998, coroborat cu prevederile Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 290 din 16.12.2016 art. VIII, reține că realizarea dreptului la reexaminarea pensiei este condiționat de data exercitării dreptului la pensie. Consiliul, analizând aceste prevederi, stabilește că acestea instituie o diferență de tratament a persoanelor aflate în situații comparabile. Astfel, persoanele care și-au realizat dreptul la pensie **după 1 ianuarie 2017** și care au activat sau continuă să activeze după realizarea acestuia, începând cu anul 2019 vor putea beneficia de dreptul la reexaminarea pensiei. Pe când persoanele care și-au realizat dreptul la pensie până 1 ianuarie 2017 și care au activat sau continuă să activeze după realizarea acestuia, începând cu anul 2019 nu vor putea beneficia de dreptul la reexaminarea pensiei. Consiliul reține că diferența de tratament în exercitarea unui drept instituit este determinată de data exercitării dreptului la pensie, care este interdependentă de vârsta persoanei, or una din condițiile de stabilire a pensiei este atingerea vârstei de pensionare.
- 5.4 Consiliul reamintește că atât legislația națională (art. 15 alin.(1) și art. 19 din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității), cât și practica Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza D. H. și alții v. Republica Cehă par. 82-84, par.177, cauza Chassagnou și alții v. Franța par.91-

92, Timishev v. Rusia par.57), prevede o regulă specială referitor la sarcina probei în litigiile privind discriminarea, și anume: sarcina se inversează atunci când se instituie o prezumție a unui tratament discriminatoriu.

- 5.5 Conform art. 15 alin. (1) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012, sarcina de a proba că faptele în cauză nu constituie discriminare revine persoanelor despre care se presupune că au comis fapta discriminatorie sau instituțiilor responsabile de elaborarea politicii statului în domeniul în care se prezumă prezența tratamentului diferențiat.
- 5.6 Consiliul a luat act de explicațiile organelor responsabile de elaborarea și punerea în aplicare a politicii statului pe acest segment de referință. Din aceste explicații, Consiliul nu stabilește existența unei justificări obiective și rezonabile a tratamentului diferențiat în exercitarea dreptului la reexaminarea pensiei. Instituțiile vizate nu au explicat care a fost necesitatea condiționării realizării dreptului la reexaminarea pensiei de data exercitării dreptului la pensie. Or, nu este clar ce scop legitim s-a urmărit prin restricționarea exercitării unui drept. Consiliul notează că, potrivit art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului, iar alin. (2) al aceluiași articol stipulează că exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.
- 5.7 Mai mult, Consiliul subliniază că pensia este o prestație socială cu caracter continuu și nu una unică de suport care să poate fi generată de apariția anumitor circumstanțe particulare. Astfel, dreptul persoanelor de a primi pe parcursul întregii vieți pensia stabilită în condiții nediscriminatorii trebuie să prevaleze interesului statului de stabili anumite termene de apariție. Consiliul notează că, atunci când statul instituie anumite drepturi, orice persoană are o „speranță legitimă” că aceste vor fi aplicabile tuturor fără nici o discriminare și că vor beneficia de aceeași protecție.

(ii) Referitor la discriminarea în procesul de valorizare a pensiilor

- 5.8 Consiliul reține că instrumentul de valorizare a pensiilor a fost introdus ca o măsură specială în vederea eliminării inechităților din sistem, determinată de formulele de calcul diferite. În acest sens, prin Legea nr. 290 din 16.12.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Legea cu privire la sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998 a fost completată cu art. 52¹ care prevede valorizarea venitului lunar asigurat realizat începând cu 1 ianuarie 1999 și inclus în calculul pensiilor pentru limită de vârstă și dizabilitate până la 1 aprilie 2017. Acest mecanism se aplică treptat, astfel, la 01.04.2017, au fost valorizate pensiile stabilite în anii 2001-2008, la 01.11.2017 – pensiile stabilite în anii 2009-2011, din aprilie 2018 vor fi valorizate pensiile stabilite în anii 2012-2013, iar începând cu luna octombrie 2018 pensiile stabilite în perioada 1 ianuarie 2014 – 31 martie 2017.
- 5.9 În acest sens, petiționarii susțin că sunt discriminați, deoarece etapele valorizării nu vizează perioada de până la 1 ianuarie 1999. Aici Consiliul reține explicațiile CNAS că după intrarea în vigoare a Legii privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998, pensiile stabilite până la 1 ianuarie 1999 au fost supuse recalculării în scopul aducerii în corespundere cu modalitatea de calcul prevăzută de noua lege de pensionare, conform noilor formule de calcul. Totodată, modificările operate de Legea 324-XV din 7 octombrie 2004 în Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998, au avut ca scop anume majorarea pensiilor stabilite până la 1 ianuarie 1999, prin modificarea formulelor de calcul a pensiilor și anume în partea ce se referă la calcularea pensiei pentru anii de activitate realizați în sistemul vechi de pensionare. Astfel, începând cu 01.11.2004 pensiile stabilite până la 1 ianuarie 2001 au fost recalulate, inclusiv a petiționarilor.

Astfel, conducându-se de prevederile art. 1-3, art. 8 lit. c), art. 15 alin. (4) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012, coroborat cu pct. 61 al Legii cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298 din 21.12.2012,

CONSILIUL DECIDE

1. Faptele constatate reprezintă discriminare în realizarea dreptului la reexaminare a pensiilor.
2. Faptele constatate nu reprezintă discriminare în procesul de valorizare a pensiilor.
3. Consiliul recomandă Guvernului să excludă condiționalitatea legată de data exercitării dreptului la pensie în vederea realizării dreptului la reexaminarea pensiei.
4. Decizia se remite Parlamentului pentru a ține cont de constatările acesteia la ajustarea cadrului legal.
5. Decizia se comunică părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md.
6. Decizia este cu drept de atac în instanța de contencios administrativ, conform prevederilor pct. 65 din Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298 din 21.12.2012 și Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10.02.2000.

Membrii Consiliului care au votat decizia:

Ian FELDMAN – președinte

Oxana GUMENNAIA – membră

Andrei BRIGHIDIN – membru

Lucia GAVRILIȚĂ – membră